

Følgeskriv til arbejdsgruppen om vold mod børns afrapportering

Arbejdsgruppen har udover opdraget i kommissoriet foreslået yderligere anbefalinger til forebyggelse, opsporing og behandling af børn udsat for vold. Nedenstående liste er således et udtryk for tilkendegivelser og ønsker fra de tilstedeværende på arbejdsgruppemøderne.

Ligesom det er tilfældet med anbefalingerne i afrapporteringen, er nedenstående liste ikke prioriteret, og ønskerne er dermed ikke alle lige vigtige. Listen er ikke nødvendigvis udtømmende, men nærmere et udtryk for, hvad der kunne lade sig gøre inden for tidsrammen for arbejdsgruppens arbejde.

Som det også fremgår af arbejdsgruppens afrapportering, peger arbejdsgruppen på, at der er behov for en national strategi og handlingsplan til bekæmpelse af vold mod børn. Dertil vil en handlingsplan skulle bygge på et tidssvarende børnesyn. Arbejdsgruppen peger på, at bekæmpelse af vold mod børn vil kræve større strukturelle omlægninger af området, ligesom indsatsen vil kræve tilstrækkelige ressourcer, og at alle relevante aktører på området indtænkes og inddrages i handlingsplanen.

Det væsentlige ved en sådan handlingsplan er for arbejdsgruppen, at den både bliver finansieret i tilstrækkelig grad, at den er tværsektoriel, og at den ikke mindst er forpligtende. Nedenstående ønsker og anbefalinger kan, sammen med arbejdsgruppens øvrige anbefalinger fra afrapporteringen, bruges som inspiration til elementer, der ville kunne indgå i en handlingsplan. Ønskerne er ikke prioriterede og listen er ikke udtømmende, og arbejdsgruppen understreger dermed, at en handlingsplan bør udarbejdes med inddragelse af relevante aktører på området og de børn og unge, som det drejer sig om.

Arbejdsgruppen henviser i øvrigt til de fire pejlemærker, som fremgår af afrapporteringen.

Prioritering af den nære velfærd

I forlængelse af ovenstående ønske om en handlingsplan på området, understreger arbejdsgruppen, at der generelt skal fokus på, at velfærden fungerer, så alle fagprofessionelle kan løfte deres opgaver, og der er rum til omsorgsarbejde. Fagprofessionelle kan bidrage til opsporing af mistrivsel, risikofaktorer mv. når der er tilstrækkelige ressourcer tilført velfærdsområderne. Der er samtidig behov for udbredelse af specifik viden blandt fagpersoner om tegn på vold, fx hos sundhedspersonale, pædagoger, lærere mv.

Behandlingsgaranti for børn, der har været udsat for vold

Arbejdsgruppen peger på, at der skal indføres en livslang behandlingsgaranti for børn og unge, der har været udsat for vold. En afgørelse om behandling af et barn må ikke være en del af den kommunale økonomiske prioritering. En behandlingsgaranti vil både skulle sikres i det tilfælde, hvor barnet er udredt i et børnehus ved mistanke om vold, og når et barn har ledsaget en forælder på krisecenter. Behandlingsgarantien skal være livslang, da vold er et traume, der kan have indvirkning på barnet eller den unge gennem hele livet, og det skal

derfor være muligt at få hjælp i form af behandling, selvom man er blevet voksen, og volden ligger år tilbage. En livslang behandlingsgaranti vil desuden kunne forebygge, at volden går i arv.

Behandlingsgaranti for personer, som har udøvet vold eller er i risiko for at udøve vold

Arbejdsgruppen om vold mod børn peger på, at der skal indføres en behandlingsgaranti til personer, som har udøvet vold eller er i risiko for at udøve vold. Der bør i den forbindelse findes inspiration i servicelovens §§ 101 og 101 a, hvor kommunen skal tilbyde social behandling til personer med stofmisbrug, senest 14 dage efter kommunen modtager henvendelsen. Arbejdsgruppen understreger i den forbindelse, at et centralt element i bekæmpelsen af vold mod børn, er at forebygge og sikre, at færre voksne udøver vold mod børn, hvorfor der også må sikres hjælp til voksne, som er i risiko for at udøve vold.

Et forpligtende tværsektorielt samarbejde

Arbejdsgruppen mener, at der er afgørende, at det tværsektorielle samarbejde fremmes. Eksempelvis vil man kunne lade sig inspirere af Family Justice Centers (JFC), som tilbyder en samlet indgang for familier, hvor vold er blevet en del af hverdagen. Her er alle relevante sektorer samlet, så både børn og voksne i familien har nem og tilgængelig adgang til de relevante myndigheder og tilbud. Opbygningen af en model for at fremme det tværsektorielle samarbejde vil ligeledes skulle tage afsæt i de gode erfaringer, der allerede findes fra børnehusenes arbejde med at udrede børn og unge, som har været udsat for overgreb.

(Video)afhøring i et børnehus af personer under 18 år i sager om vold fra personens nærmeste

Politiet har mulighed for at videoafhøre personer under 15 år i sager om vold fra personens nærmeste med henblik på, at videoen anvendes som bevis i en eventuel senere retssag. Politiet kan endvidere videoafhøre personer under 18 år, når særlige omstændigheder taler for videoafhøring.

Når personer videoafhøres efter reglerne, vil videoafhøringen som udgangspunkt blive foretaget i et børnehus. Det indebærer, at videoafhøringen foretages i børnevenlige rammer.

Børnehuse har til formål at sikre en tværsektoriel koordinering af barnets sag i børnevenlige omgivelser, hvor kommunen, politiet og sundhedsmyndighederne samles på et fysisk sted. På den måde sikres det, at barnet ikke skal flyttes rundt fysisk for at skulle fortælle om deres oplevelser med vold. Når politiet videoafhører et barn, kan videoen desuden også bruges i retten, så barnet undgår at skulle vidne.

Reglerne om videoafhøring af personer under 18 år bygger på Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1554/2014 om videoafhøring af børn og unge i straffesager. Udvalget var bl.a. sammensat af repræsentanter fra domstolene, politiet, anklagemyndigheden, forsvarsadvokater, universiteter, psykologer og læger.

Strafferetsplejeudvalget anførte bl.a., at overvejelser om at udvide anvendelsesområdet for videoafhøringsordningen bør foretages med udgangspunkt i en afvejning af hensynet til bevisumiddelbarhed (princippet om, at vidneafhøring bør ske for retten under hovedforhandlingen, så retten får bedst muligt grundlag for at vurdere vidneforklaringen og dermed træffe en korrekt afgørelse) og tiltaltes mulighed for at varetage sit forsvar over for hensynet til at beskytte barnet eller den unge og hensynet til at opnå en uforbeholden og detaljeret forklaring fra barnet eller den unge.

Arbejdsgruppen anerkender, at de nuværende regler er udtryk for en afvejning af væsentlige modsatrettede hensyn.

Der har været et væsentligt ønske i arbejdsgruppen om, at alle unge under 18 år, som har været udsat for vold, i udgangspunktet bør have tilbudt en videoafhøring i et børnehus i sager, hvor politiet er involveret. Dermed har der været et betydeligt ønske om, at der bør ses på muligheden for, at personer under 18 år i videre omfang bør kunne videoafhøres i sager om vold fra personens nærmeste.

Børne- og ungepanelet, som er nedsat af arbejdsgruppen har desuden pointeret vigtigheden af, at alle børn og unge kan videoafhøres i et børnehus. Panelet fremhæver, at det er svært og utrygt at blive afhørt, men at det kan skabe større tryghed, når afhøringen foregår i omgivelser, der er rolige, rare og tilpasset børn og unge.

Et børnehus kan fungere som et "*safe space*", hvor man ikke bliver overvældet af alvorlige rammer og fremmede voksne. Panelet fremhæver, at det gør en stor forskel, når afhøringen bliver optaget på video og kan bruges i retten således, at unge ikke skal gentage, hvad de har oplevet, flere gange eller møde op og vidne. Det mindsker risikoen for at blive bange, retraumatiseret eller føle sig presset i mødet med voldsudøveren.

Det bør ifølge panelet ikke handle om alder, men om at skabe en tryk ramme for at kunne tale om noget af det sværeste, man har oplevet.

En gennemgående tryghedsperson for barnet eller den unge

Arbejdsgruppen om vold mod børn mener, at det skal sikres, at alle børn og unge, som har været udsat for vold, har en tryghedsperson, som kan følge dem hele vejen igennem et sagsforløb. Tryghedspersonen skal kunne skabe tryghed og kontinuitet for barnet eller den unge. Arbejdsgruppen foreslår, at institutioner og skoler eksempelvis kan have ansvaret for at registrere (og løbende opdatere) en tryghedsperson, som ikke er forældrene, for alle børn og unge, som kan aktiveres i det tilfælde, at der eksempelvis bliver oprettet en sag ved kommunen, hvor der er mistanke om vold. Således vil tryghedspersonen være med helt fra starten. Det er helt væsentligt, at børnene og de unge selv er med til at vælge sin tryghedsperson.

Kompetenceudvikling på forskellige niveauer af fagpersoner

Arbejdsgruppen mener, at der skal etableres muligheder for kompetenceudvikling af fagprofessionelle med særligt fokus på vold mod børn på forskellige niveauer. Der skal etableres et forløb med fokus på vold og børns rettigheder på grunduddannelserne, der skal være mulighed for kurser efter endt uddannelse og mulighed for efteruddannelse. Her skal relevante fagpersoner bl.a. lære om, hvordan man møder børn og unge med en traumefokuseret tilgang. Det skal være formålet med kompetenceudviklingen at opkvalificere samtlige niveauer, således at både læreren, sundhedsprofessionelle, pædagogen og børne- og ungerådgiveren bliver i stand til at møde barnet og den unge traumebevist.

Udvikling af et screeningsværktøj til afdækning af psykisk vold mod børn

Arbejdsgruppen mener, at der skal udarbejdes et screeningsværktøj til afdækning af psykisk vold hos børn, som skal implementeres systematisk f.eks. i forbindelse med besøg hos sundhedsplejersken eller lignende. Psykisk vold efterlader ikke fysiske tegn på vold, og det kan være svært at få øje på. Samtidig efterspørger arbejdsgruppen en klar definition på psykisk vold, idet arbejdsgruppen mener, at der er forskel på, hvornår der er tale om psykisk vold mod børn og voksne. Derfor er der, udover en klar definition særligt på det sociale område, brug for en mere systematisk tilgang til opsporingen af psykisk vold mod børn.

En kontinuerlig omfangsundersøgelse af vold mod børn

Arbejdsgruppen mener, at der skal iværksættes en tilbagevendende, national og offentlig omfangsundersøgelse af vold mod børn, hvor der ses på tværs af

aldersgrupper og voldsformer. Omfangsundersøgelsen skal bidrage til at give et billede af problemets omfang, men også mulighed for at måle udviklingen på området. Arbejdsgruppen påpeger, at der med fordel kan findes inspiration fra f.eks. Norge.

Børn skal have nem og direkte adgang til myndighederne

Det er ikke alle børn og unge, der ved, hvor de skal henvende sig, hvis de oplever, at de har brug for hjælp – eksempelvis hvis de bliver udsat for vold. Arbejdsgruppen mener, at der skal udarbejdes en app, hvormed børn kan komme direkte i kontakt med myndighederne, herunder både læge, politi og kommune. Appen skal være nem at anvende og skal give børn og unge let adgang til at komme direkte i kontakt med relevante myndigheder både pr. telefon og på skrift. Arbejdsgruppen mener, at man bør se på erfaringer fra de nordiske lande, som eksempelvis Island og Norge.

Lokale handleplaner

Arbejdsgruppen mener, at der skal være lokale handleplaner for forebyggelse og opsporing i alle daginstitutioner, skoler, fritidsinstitutioner og alle frivillige foreninger, der har med børn at gøre. Handleplaner er vigtige, så alle kender deres opgaver og ved, hvordan de skal handle, når den allerførste mistanke opstår. I handleplanen skal samarbejdet mellem kommune, politi, sundhedsmyndigheder og civilsamfund beskrives med gensidige aftaler om roller, koordinerende samarbejder og kontaktveje.